

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการของมนุษย์ในสังคม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการให้การศึกษาแก่ประชาชนจึงเป็นเรื่องที่รัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมากเพื่อกระบวนการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพเป็นผลของระบบการศึกษาที่มีคุณภาพซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพและความสามารถตลอดจนคุณลักษณะต่างๆ ของคนที่จะเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้เกิดผลต่อการพัฒนานักเรียน และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องที่สถานศึกษา และทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องร่วมมือกัน สนับสนุนทรัพยากร ทั้งบุคลากร และงบประมาณ (สัมพันธ์ อุปลา 2541 ,น. 1)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัด กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังสถานศึกษาจึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะจัดการงานเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพ โดยที่วิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่จะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมนอกจากนี้ยังส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ตลอดจนการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดการศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ 2552 ,น.15) จากการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครในศตวรรษที่ 21 มุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีความรู้รอบตัว ความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้และทักษะในการดำรงชีวิต เพื่อเป็นเครื่องมือที่จะนำพานักเรียนของกรุงเทพมหานครสู่การเป็นพลเมืองที่ทรงคุณค่า จากรายงานการศึกษาเรื่องสภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาประเทศไทยพบว่าสถานศึกษามีศักยภาพด้านการบริหารวิชาการอยู่ในลำดับสุดท้ายผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลโดยให้ความสำคัญกับการบริหารวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารวิชาการเป็นงานสร้างทักษะให้เด็กได้ความรู้

ความสามารถและปรับตัวได้อย่างมีความสุข (หน่วยศึกษานิเทศก์, 2552, น. 25) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดการศึกษา คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับการบริหารในสถานศึกษา หากพิจารณาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแล้วการบริหารงานที่สำคัญที่สุดและส่งผลโดยตรงคือการบริหารวิชาการ เพราะมีขอบข่ายหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาเพื่อให้ผลผลิตคือนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนที่ดีจึงขึ้นอยู่กับบริหารงานด้านวิชาการของสถานศึกษาซึ่งมีขอบข่ายกว้างขวาง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกระจายอำนาจในการบริหารวิชาการอย่างชัดเจน มีการวางแผนการทำงานที่เป็นระบบ ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ สามารถปฏิบัติงาน ปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยมุ่งประโยชน์เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและสามารถปรับตัวให้สังคม มีคุณธรรม มีความขยันหมั่นเพียร มีความรู้และทักษะตามศักยภาพ และมีความเป็นพลเมืองที่ดีในระบบประชาธิปไตย (หน่วยศึกษานิเทศก์ 2552, น. 26) การบริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องบริหาร โดยการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายเพื่อให้การบริหารวิชาการเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารวิชาการคือครูผู้สอนเป็นกลุ่มผู้เกี่ยวข้องภายในโรงเรียนซึ่งมีความสำคัญที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนวิชาการให้บรรลุเป้าหมาย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้ศึกษาสนใจศึกษาการการบริหารงานวิชาการของครู-อาจารย์วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ ในฐานะที่วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์เป็นหน่วยงานการปฏิบัติที่สำคัญในด้านการบริหารงานด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพ คือการเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารวิชาการของสถานศึกษาเป็นอีกแง่มุมหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะครูเป็นบุคลากรที่เป็นกำลังสำคัญเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับงานทุกงานภายในสถานศึกษา เป็นผู้ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริงในปัจจุบันและทำให้ครูเกิดความรู้สึกเป็นเกียรติในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอย่างออมเกิดความพอใจและผูกพันกับงาน มีขวัญกำลังใจ และเกิดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เกิดการยอมรับในการบริหารวิชาการซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของคน เพื่อการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของครู อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของครู อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหาร ครู อาจารย์สายปฏิบัติการสอนของวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 50 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. สถานภาพของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกเป็น เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

2. การบริหารงานวิชาการของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ ทั้ง 7 ด้าน คือ

- 1) ด้านหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้
- 2) ด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน
- 4) ด้านการวัดผลประเมินผล
- 5) ด้านห้องสมุด
- 6) ด้านการนิเทศการสอน
- 7) ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ

1.4 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะพบว่าการบริหารงานวิชาการของครู-อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2. ผลจากการศึกษาจะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาวิชาการวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ ให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบันอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การที่ครูปฏิบัติงานด้านวิชาการของวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ ลักษณะการมีส่วนร่วมมี 4 ด้านคือ 1) ร่วมคิด 2) ร่วมปฏิบัติ 3) ร่วมตรวจสอบ 4) ร่วมปรับปรุง โดยจะมีการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียน

การสอนได้แก่ งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ งานด้านการจัดการเรียนการสอน งานด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน งานด้านการวัดผลประเมินผล งานด้านห้องสมุด งานด้านการนิเทศการศึกษาและงานด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายการศึกษาที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง ผู้บริหาร ครู อาจารย์ได้ร่วมในการจัดทำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตร วางแผนและการนำหลักสูตรไปใช้การประเมินผลการใช้หลักสูตร การแก้ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการใช้หลักสูตร และการพัฒนาตนเองและครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร

ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารครู อาจารย์ได้ร่วมของการจัดกิจกรรมที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดตารางสอน การเตรียมการสอน การจัดสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น การจัดครูเข้าสอน การติดตามประเมินผล การสอนของครูและการสอนซ่อมเสริม

ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน หมายถึง การจัดและบริการวัสดุ อุปกรณ์หรือวิธีการที่เป็นสื่อกลางที่จะนำความรู้ประสบการณ์ต่างๆ ไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกิดความเข้าใจรวดเร็วและง่ายขึ้น บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี

ด้านการวัดผลประเมินผล หมายถึง กระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอนโดยนำผลของการประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินใจการเรียน

ด้านห้องสมุด หมายถึง กระบวนการที่รวบรวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เป็นแหล่งเรียนรู้ของนักเรียน ครู และผู้ปกครองตลอดจนชุมชน

ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษา การให้ความช่วยเหลือครู บุคลากรทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาการศึกษาและปรับปรุงการเรียนการสอนครู เพิ่มคุณภาพของบทเรียน ให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ด้านประชุมอบรมทางวิชาการ หมายถึง ครูมาพบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ปรึกษาหารือ เพื่อทราบแนวทางและข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน การเผยแพร่ความรู้เทคนิควิธีการใหม่ๆ ให้แก่ครูเพื่อการพัฒนาให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติการสอนและบุคลากรวิชาชีพ ซึ่งทำหน้าที่ในด้านการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีต่าง ๆ ในวิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์

สถานศึกษา หมายถึง วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์ ที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

1.6 กรอบแนวคิดในการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู อาจารย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์
<ol style="list-style-type: none"> 1. ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน 3. ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน 4. ด้านการวัดผลประเมินผล 5. ด้านห้องสมุด 6. ด้านการนิเทศการศึกษา 7. ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครู อาจารย์
วิทยาลัยเทคโนโลยีรัตนโกสินทร์